

Videnskabsteori: Noter til pensum

Indholdsfortegnelse

Lektion 1, Jan Holm Ingemann: At tænke og arbejde videnskabeligt.....	1
Lektion 2, Jan Holm Ingemann: Forskningskriterier og videnskabsteoretiske grundbegreber.....	6
Lektion 3, Henrik Lolle: Forskningsdesign.....	8
Lektion 4, Jan Holm Ingemann; Det videnskabsteoretiske grundlag for kvantitativ metode	11
Lektion 5, Henrik Lolle: Kvantitativ metode – teorier og kausale sammenhænge	13
Lektion 6, Henrik Lolle: Operationalisering, måling og stikprøve.....	17
Lektion 7, Henrik Lolle: Surveyundersøgelser og teoretisk statistik.....	22
Lektion 11, Stine Rasmussen; Interviewmetode.....	24
Lektion 12, Stine Rasmussen: Dokumentmetode og dynamisk internetbaserede kilder.....	27

Lektion 1, Jan Holm Ingemann: At tænke og arbejde videnskabeligt

Litteratur: Teoribogen: kap 1 og KUIP-bogen kap 2.

Gennem videnskabsteori får vi metoder til at holde forskellige videnskabelig teoriers og traditioners styrker og svagheder op mod hinanden og betragte dem i et såkaldt metaperspektiv.

Videnskabsteori er teori med videnskab som genstandsfelt – teorien om videnskab.

- Fire forskellige perspektiver på videnskab
 - o Videnskabshistorie
 - o Videnskabssociologi
 - o Videnskabsantropologi
 - o Videnskabsfilosofi

Videnskabsteori har to sider

- En deskriptiv/analytisk side: Hvordan det fungerer og hvordan det udvikler sig
- En filosofisk/normativ side: Hvordan for vi den bedst mulig erkendelse

Videnskabshistorie: Her anvendes der historiske metoder, der ønsker at beskrive og undersøge videnskabens historiske højdepunkter og skilleveje samt deres almindelige udviklingshistorie.

- Man kan skelne mellem fremstillinger af videnskabens udvikling set i større samfundsmæssige perspektiver.
 - o Eller værker, der beskriver den teorihistoriske udvikling ud fra fagets eget historiske perspektiv.

Videnskabssociologi: Her anvendes sociologiske metoder, der ønsker at beskrive og analysere, hvordan vi som forskere er medlemmer af videnskabelige samfund og indgår i samspil med de samfundsmæssige omgivelser.

Kvalitativ metode:

- Fortolkning: Det kvalitative *hvad*
- Forståelse: Det kvalitative *hvorfor*

Fortolkning: En proces med henblik på at få styr på ytringernes substans; Hvad er det for et budskab, der ligger i det sproglige råmateriale, som vi har indhentet igennem en samle, ved læsning af en avisartikel, ved at se en debat. – Hvad er det afsender vil med sit budskab?

Forståelse; En proces med henblik på at få styr på ytrings motiv: Hvorfor er det netop dette budskab som ligger i det sproglige råmateriale. Hvorfor er det netop dette budskab, som afsenderen kommer med?

4. Praktisk gennemførlighed; Man skal have en realistisk fornemmelse af de ressourcer, der er til rådighed.
 - a. Hvilke krav er der til ressourceforbruget i forskningsdesignet?
 - b. Og har man adgang til de nødvendige ressourcer?

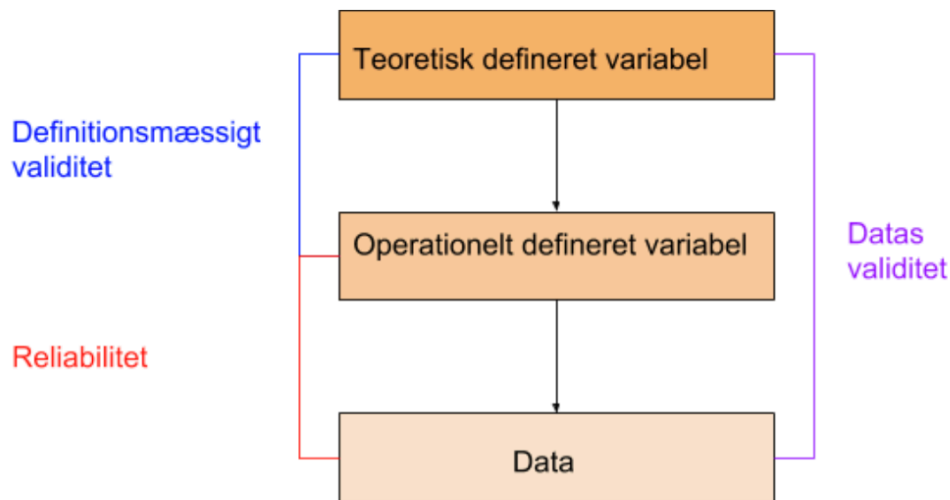
Kausalstudier er karakteriseret ved, at man undersøger to eller flere variabler og søger at finde ud af, om (mindst) en af variablerne påvirker en af de andre variable.

- Effektstudie, idet man ønsker at afprøve, hvilken effekt en variabel har på en anden variabel.
 - o Det er i sådan et studie essentielt at se på, hvilke vej kausaliteten vender.

Tabel 3.4: Eksempler på studier med forskellig type rumlig og tidsmæssig variation

	Ingen tidsmæssig variation	Tidsmæssig variation
Ingen rumlig variation	Casestudie af KL's generelle handlingskapacitet	Casestudie af KL's handlingskapacitet før og efter Kommunalreformen
Variation internt i enheden	Undersøgelse af KL's håndtering af forskellige politikområder	Casestudie af udviklingen i den europæiske integrationsproces
Rumlig variation mellem enhederne	Tværgående undersøgelse af primærkommunernes tilfredshed med KL	Tværgående studie af praktiserende lægers forbrug af ydelser mellem 1997 og 2006
Rumlig variation både internt i og mellem enhederne	Komparativt casestudie af vælgeradfærd i Danmark og Sverige på givent tidspunkt	Tværgående undersøgelse af, hvad ressourcemæssig stabilitet (kontrolleret for div. kommune-, skole- og elevvariable) betyder for skolers karakterniveau

Note: Tabellen er konstrueret efter inspiration fra Gerring (2004a: 343).

Figur 1 Se pdf for originalen s. 53 (på norsk)

Forholdet mellem den teoretiske variabel og dens operationalisering handler om validitet (*Definitionsmæssig validitet*) Forholdet mellem operationaliseringen og dataindsamlingen handler om reliabilitet.

Hypoteser....

Generaliserbarhed

Hvor generel er hypotesen, hvor ubegrænset er gyldighedsområdet for den og hvilke enheder dækker den? Kan man have en hypotese, som blot siger noget om en enhed (hvem/hvad)

En hypotese som enkeltstående hændelse kaldes for idiografisk eller singular.

En mere dækkende/opfattende hypotese kaldes for nometetiske eller generelle hypoteser.

- Der er tale om grader af generaliserbarhed afhængigt af:
 - o Tid
 - o Sted/rom: geografisk såvel som sociale afstande.

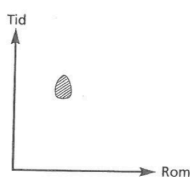
Idiografisk hypotese: Påstår noget om at fænomenet udgør et sammenhængende område i tid og rum.

Nometetisk hypotese: Siger noget om fænomener, som finder sted spredt over/i tid og sted.

KAPITTEL 3

Figur 3.2
Eksempel på hypoteser
med ulik generalitet

a Idiografisk hypotese

b Nometetisk hypotese med begrænset gyldighedsområde

